

รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองที่สิ้นสุด

- 1. ชุมโครงการ** วิจัยและพัฒนาการผลิตพืชเศรษฐกิจเฉพาะพื้นที่ภาคใต้ตอนบน
- 2. โครงการวิจัย** วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตจำปาตะในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน
กิจกรรม สภาพการผลิตและการตลาดจำปาตะในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน
- 3. การทดลอง(ภาษาไทย)** การศึกษาสภาพการผลิตจำปาตะในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบน
การทดลอง(ภาษาอังกฤษ) Study on production of Champedak in the Upper Southern
- 4. คณะผู้ดำเนินงาน**
หัวหน้าการทดลอง อนุชานาฏ พรหมทวาร^{1/}
ผู้ร่วมงาน นายก้องกษิต สุวรรณวิหค^{2/} วันเพ็ญ พฤษวีวัฒน์^{3/} บรรเจิด พูลศิลป์^{3/} วรรณภา อุปถัมภ์^{5/}
- 5. บทคัดย่อ**

การศึกษาสภาพการผลิตจำปาตะในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบนนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยวิธีการสุ่มแหล่งปลูกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ใช้แบบสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพการผลิต และส่วนที่ 3 ข้อมูลสภาพการตลาด เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตจังหวัดพังงา ระนอง และนครศรีธรรมราช ได้เกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด 106 ราย จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ผลิตจำปาตะอายุมากกว่า 60 ร้อยละ 50.94 ประกอบอาชีพเกษตรกรร้อยละ 66.40 การศึกษาของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาร้อยละ 82.08 เกษตรกรมีรายได้จากการทำการเกษตรพืชจำปาตะ 30,001-40,000 บาทต่อปี สภาพพื้นที่เป็นที่ราบร้อยละ 89.62 ลักษณะเนื้อดินเป็นดินร่วนร้อยละ 72.64 แหล่งน้ำที่ใช้จะอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติร้อยละ 83.02 ต้นจำปาตะส่วนใหญ่อายุ 11-20 ปี ร้อยละ 50.00 แหล่งพันธุ์ที่นำมาปลูกส่วนใหญ่ไม่ทราบแน่ชัดร้อยละ 56.60 การปลูกจำปาตะจะปลูกเป็นพืชผสมผสาน คิดเป็นร้อยละ 69.81 ใส่ปุ๋ย 2 ครั้งต่อปีร้อยละ 54.72 ไม่มีการตัดแต่งทรงพุ่มร้อยละ 79.25 มีข้อพิจารณาในการเก็บเกี่ยวส่วนใหญ่สังเกตจากผลสุกถึงจะเก็บเกี่ยวได้ร้อยละ 85.85 มีการห่อผลผลิตด้วยถุงดำมากที่สุดร้อยละ 56.60 การเก็บเกี่ยวเก็บเกี่ยวเองร้อยละ 85.85 การกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่จะใช้มีดในการกำจัดวัชพืชร้อยละ 66.98 รูปแบบการจำหน่ายผลผลิตส่วนใหญ่จะอาศัยพ่อค้าคนกลางในการจำหน่ายร้อยละ 59.43 ส่วนใหญ่จะไม่มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ร้อยละ 97.17 เกษตรกรในจังหวัดพังงา จำนวน 3 ราย มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจำปาตะแบบผลสดเฉลี่ย 883 บาทต่อต้น ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 238 บาทต่อต้น ทำให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 645

บาทต่อตัน ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 3.71 จังหวัดนครศรีธรรมราช เกษตรกรจำนวน 2 ราย มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจำปาตะแบบผลสดเฉลี่ย 1,750 บาทต่อตัน ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 493 บาทต่อตัน

รหัสทะเบียนวิจัย : 02-07-54-01-02-00-01-54

^{1/}ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเลย

^{2/}ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร

^{3/}ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพังงา

ทำให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 1,257 บาทต่อตัน ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 3.55 และจังหวัดระนอง เกษตรกรจำนวน 3 ราย มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจำปาตะแบบผลสดเฉลี่ย 1,737 บาทต่อตัน ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 526 บาทต่อตัน ทำให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 1,201 บาทต่อตัน ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 3.30

6. คำนำ

จำปาตะ เป็นพืชท้องถิ่นของภาคใต้ ที่มีแนวโน้มจะสูญหายไปจากท้องถิ่น นอกจากการบริโภคผลสดแล้ว ได้นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลายชนิด แต่เนื่องจากการพัฒนาและขยายตัวของพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นๆ ทำให้พืชท้องถิ่นกลายเป็นพืชที่ถูกมองข้าม ส่วนใหญ่มีการปลูกไว้เพียงบริเวณที่พักอาศัย หรือแซมอยู่ในสวนไม้ผลชนิดอื่นเพียงไม่กี่ต้น หรือถูกรวบรวมปลูกไว้ตามส่วนราชการบางพื้นที่เท่านั้น อีกทั้งเกษตรกรยังขาดข้อมูลรวมทั้งเทคโนโลยีในการผลิตจำปาตะ จึงทำให้ประสบปัญหาแมลงศัตรูและผลผลิตไม่ได้คุณภาพ

การศึกษาสภาพการผลิตจำปาตะในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบนนี้เป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาเป็นเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผลักดันให้จำปาตะพัฒนาเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดใหม่เป็นที่นิยมทั้งในและนอกประเทศได้ต่อไป โดยศึกษาและวิจัยเทคโนโลยีการปลูก การผลิตเพื่อให้ได้เทคโนโลยีการผลิตจำปาตะที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม สำหรับเป็นเครื่องมือในการพัฒนาให้เป็นพืชเศรษฐกิจสร้างรายได้ให้เกษตรกรหรือชุมชนในอนาคต สามารถยกระดับจำปาตะให้มีบทบาทเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ตลอดจนส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาตระหนักถึงคุณค่าให้มากขึ้น และมีการขยายผลถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

7. วิธีการดำเนินการ

-อุปกรณ์ แบบสอบถาม เพื่อสัมภาษณ์เกษตรกรที่ปลูกจำปาตะ เนื้อหาประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร ได้แก่ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้จากการทำการเกษตร

ส่วนที่ 2 คือ ข้อมูลสภาพการผลิต ได้แก่ สภาพพื้นที่ปลูก ลักษณะเนื้อดิน แหล่งน้ำที่ใช้ อายุต้น ลักษณะการปลูก ระยะเวลาการให้ผลผลิต การใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืช รูปแบบการเก็บเกี่ยว การห่อผลผลิต

ส่วนที่ 3 คือ ข้อมูลสภาพการตลาด ได้แก่ รูปแบบการจำหน่าย แหล่งจำหน่าย การจ้างแรงงาน การแปรรูปผลิตภัณฑ์

-วิธีการ

1. ดำเนินการสำรวจแปลงเกษตรกรที่ปลูกจำปาตะโดยใช้แบบสัมภาษณ์ในจังหวัดพังงา ระนองและ นครศรีธรรมราช ด้วยวิธีการสุ่มแหล่งปลูกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

2. จัดทำแบบสอบถามและปรับแก้แบบสอบถาม

3. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกษตรกร

4. คัดเลือกเกษตรกรที่ให้ความร่วมมือเพื่อเก็บข้อมูลทางด้านเศรษฐศาสตร์

5. วิเคราะห์ข้อมูล แบ่งการวิเคราะห์เป็น

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป เป็นการนำข้อมูลพื้นฐาน เช่น สภาพพื้นที่ปลูก ลักษณะเนื้อดิน แหล่งน้ำที่ใช้ อายุต้น ลักษณะการปลูก ระยะเวลาการให้ผลผลิต การใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืช รูปแบบการเก็บเกี่ยว การห่อผลผลิต รูปแบบการจำหน่าย การจ้างแรงงาน การแปรรูปผลิตภัณฑ์ มาวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าสัดส่วน

5.2 การวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐศาสตร์ คัดเลือกเกษตรกรที่ให้ความร่วมมือจำนวน 8 ราย ในพื้นที่ จังหวัดพังงา ระนองและนครศรีธรรมราช โดยการใช้ข้อมูลทางด้านเศรษฐศาสตร์เพื่อทราบถึง ต้นทุนการผลิต รายได้ ผลตอบแทนและอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (BCR) โดยใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

- ต้นทุนด้านปัจจัยการผลิต เช่น ค่าต้นพันธุ์ ค่าเตรียมหลุมปลูก ค่าปุ๋ย และค่าสารเคมี

- ต้นทุนด้านแรงงาน เช่น ค่าจ้างเก็บเกี่ยวผลผลิต ค่าจ้างพ่นสารเคมี

- ต้นทุนอื่นๆ เช่น ค่าขนส่ง

- รายได้ = ผลผลิต (ต่อต้น) × ราคาผลผลิต

- ผลตอบแทน = รายได้ - ต้นทุนการผลิต

- เวลาและสถานที่

ระยะเวลา เริ่มต้น ตุลาคม 2553 สิ้นสุด กันยายน 2556

สถานที่ดำเนินการ จังหวัดพังงา ระนอง และนครศรีธรรมราช

8. ผลการทดลองและวิจารณ์

การศึกษานี้แบ่งออกเป็น 2 เรื่อง

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพการผลิตและการตลาดจำปาตะ

1.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

1.2 ข้อมูลสภาพการผลิต

1.3 ข้อมูลสภาพการตลาด

2. ข้อมูลทางด้านเศรษฐศาสตร์

มีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพการผลิตและการตลาดจำปาตะ

1.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร จากเกษตรกรที่ปลูกจำปาตะใน 3 จังหวัด ภาคใต้ตอนบน ได้แก่ จังหวัดพังงาในเขตอำเภอตะกั่วป่า อำเภอกะปง และอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดระนองในเขตอำเภอกระบุรี และจังหวัดนครศรีธรรมราชในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ ทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ได้

เกษตรกรจำนวน 106 ราย สัมภาษณ์เกษตรกรโดยใช้แบบสอบถาม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ผลิตจำปาตะอายุมากกว่า 60 ร้อยละ 50.94 ประกอบอาชีพเกษตรกรร้อยละ 66.40 การศึกษาของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาร้อยละ 82.08 เกษตรกรมีรายได้จากการทำการเกษตรพืชจำปาตะ 30,001-40,000 บาทต่อปี รองลงมา คือ 20,001-30,000 บาทต่อปีตามลำดับ (ตารางที่ 1) สำหรับพื้นที่ปลูกจำปาตะในเขตภาคใต้ได้ทำการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานเกษตรภาคใต้ 2554 พบว่ามีจำนวนพื้นที่ปลูกทั้งสิ้น 7,346 ไร่ (ตารางที่ 4)

1.2 ข้อมูลสภาพการผลิต สภาพพื้นที่เป็นที่ราบร้อยละ 89.62 ลักษณะเนื้อดินเป็นดินร่วนร้อยละ 72.64 แหล่งน้ำที่ใช้จะอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติ อาทิเช่น น้ำฝน ร้อยละ 83.02 จากแหล่งน้ำอื่นๆ จะอาศัยสายยางรด และสปริงเกอร์ ต้นจำปาตะส่วนใหญ่อายุ 11-20 ปี ร้อยละ 50.00 แหล่งพันธุ์ที่นำมาปลูกส่วนใหญ่ไม่ทราบแน่ชัดร้อยละ 56.60 การปลูกจำปาตะจะปลูกเป็นพืชผสมผสานกับไม้ผลอื่นๆ เช่น มังคุด พุเรียน ส้มแขก เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 69.81 ต้นจำปาตะมีเวลาการให้ผลผลิตแล้วส่วนใหญ่ 11-15 ปี ร้อยละ 48.11 ส่วนใหญ่จะใส่ปุ๋ย 2 ครั้งต่อปีร้อยละ 54.72 ไม่มีการตัดแต่งทรงพุ่มร้อยละ 79.25 ส่วนใหญ่ออกดอกในช่วงเดือนมกราคม-เดือนมีนาคม ร้อยละ 68.87 และติดผลในช่วงเดือนมีนาคม-เดือนเมษายน ร้อยละ 68.87 เก็บเกี่ยวช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน ร้อยละ 57.55 โดยมีข้อพิจารณาในการเก็บเกี่ยวส่วนใหญ่จะสังเกตจากผลสุกถึงจะเก็บเกี่ยวได้ร้อยละ 85.85 เมื่อติดผลจะมีการห่อผลผลิตด้วยถุงดำมากที่สุดร้อยละ 56.60 การเก็บเกี่ยวใช้วิธีตัดขั้วผลส่วนใหญ่จะเก็บเกี่ยวเองโดยอาศัยคนในครอบครัวร้อยละ 85.85 การกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่จะใช้มีดในการกำจัดวัชพืชร้อยละ 66.98 (ตารางที่ 1)

1.3 ข้อมูลสภาพการตลาด รูปแบบการจำหน่ายผลผลิตส่วนใหญ่จะอาศัยพ่อค้าคนกลางในการจำหน่ายร้อยละ 59.43 จำหน่ายเองร้อยละ 40.57 จะจำหน่ายเองในตลาดท้องถิ่น ส่วนใหญ่จะไม่มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ร้อยละ 97.17 รองลงมาคือมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ร้อยละ 2.83 นำผลสุกแล้วมาแปรรูปคือ จำปาตะทอด จำปาตะกวน เป็นต้น (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลสภาพการผลิตและการตลาดของเกษตรกร n=106

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร		
อายุเกษตรกร (ปี)		
น้อยกว่า 51	21	19.81
51-60	31	29.25
มากกว่า 60	54	50.94
อาชีพ		
เกษตรกร	70	66.04

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ธุรกิจส่วนตัว	33	31.13
รับราชการ	3	2.83
การศึกษา		
ประถมศึกษา	87	82.08
มัธยมศึกษา	9	8.49
อนุปริญญา	6	5.66
ปริญญาตรี	4	3.77
รายได้จากการทำการเกษตร (บาท/ปี)		
น้อยกว่า 10,000	7	6.60
10,001-20,000	16	15.09
20,001-30,000	24	22.64
30,001-40,000	34	32.08
40,001-50,000	19	17.92
มากกว่า 50,001	6	5.66
1.2 ข้อมูลสภาพการผลิต		
สภาพพื้นที่ปลูก		
ที่ราบ	95	89.62
ที่เชิงเขา	11	10.38
ลักษณะเนื้อดิน		
ดินร่วน	77	72.64
ดินร่วนปนทราย	19	17.93
ดินลูกรัง	10	9.43
แหล่งน้ำที่ใช้		
แหล่งน้ำธรรมชาติ	88	83.02
แหล่งน้ำอื่น ๆ ^{1/}	18	16.98
อายุต้น (ปี)		
น้อยกว่า 11	43	40.57

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
11-20	53	50.00
มากกว่า 20	10	9.43
แหล่งพันธุ์		
จากเพื่อนบ้าน	46	43.40
ไม่ทราบแน่ชัด	60	56.60
ลักษณะการปลูก		
พืชเดี่ยว	3	2.83
พืชผสมผสาน	74	69.81
พืชรวม	29	27.36
ระยะเวลาการให้ผลผลิต (ปี)		
น้อยกว่า 6	2	1.89
6-10	25	23.58
11-15	51	48.11
มากกว่า 15	28	26.42
การใส่ปุ๋ย (จำนวนครั้ง / ปี)		
จำนวน 1 ครั้ง	12	11.32
จำนวน 2 ครั้ง	58	54.72
ไม่ใส่	36	33.96
การตัดแต่งทรงพุ่ม		
ตัดแต่ง	22	20.75
ไม่ตัดแต่ง	84	79.25
ช่วงออกดอก		
มกราคม-มีนาคม	73	68.87
เมษายน-มิถุนายน	0	0
กรกฎาคม-กันยายน	28	26.41
ตุลาคม-ธันวาคม	5	4.72
ช่วงติดผล		

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
มีนาคม-เมษายน	73	68.87
กรกฎาคม-สิงหาคม	33	31.13
ช่วงเก็บเกี่ยว		
มกราคม-มีนาคม	5	4.72
เมษายน-มิถุนายน	12	11.32
กรกฎาคม-กันยายน	61	57.55
ตุลาคม-ธันวาคม	28	26.41
ข้อพิจารณาในการเก็บเกี่ยว		
นับอายุหลังดอกบาน	3	2.83
เก็บผลแก่	12	11.32
เก็บผลสุก	91	85.85
วิธีการเก็บเกี่ยว		
ตัดข้าวผล	106	100
วิธีอื่นๆ	0	0
การกำจัดวัชพืช		
มีด	71	66.98
เครื่องตัดหญ้า	30	28.30
สารเคมี	5	4.72
รูปแบบการเก็บเกี่ยว		
จ้าง	15	14.15
เก็บเกี่ยวเอง	91	85.85
การห่อผลผลิต		
ถุงดำ	60	56.60
กระสอบ	6	5.66
กระดาษหนังสือพิมพ์	32	30.19
ไม่ห่อ	8	7.55
การเก็บรักษาผลผลิต		

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
จำหน่ายทันที	98	92.45
เก็บรักษารอการจำหน่าย	8	7.55
1.3 ข้อมูลสภาพการตลาด		
รูปแบบการจำหน่าย		
จำหน่ายเอง	43	40.57
พ่อค้าคนกลาง	63	59.43
แหล่งจำหน่าย (กรณีจำหน่ายเอง)		
ตลาดท้องถิ่น	90	84.91
ตลาดกลางสินค้าเกษตร	16	15.09
การจ้างแรงงานเก็บเกี่ยว		
จ้าง	50	47.17
ไม่จ้าง	56	52.83
การแปรรูปผลิตภัณฑ์		
มี ^{2/}	3	2.83
ไม่มี	103	97.17

^{1/} ได้แก่ สายยาง สปริงเกอร์

^{2/} ได้แก่ จำปาตะทอด จำปาตะกวน

2. ข้อมูลทางด้านเศรษฐศาสตร์

คัดเลือกเกษตรกรจำนวน 8 รายที่ให้ความร่วมมือเพื่อเก็บข้อมูลทางด้านเศรษฐศาสตร์ เกษตรกรจังหวัดพังงา ได้แก่ นายเจริญหนู้ย นายเตียน ภมรานนท์ นายเชาว์ ก่อสุข จังหวัดระนอง ได้แก่ นายนิรุทธิ์ บุญส่งเสริมสุข นายสงวน พึ่งแย้ม นางสมเพียง ชูทอง จังหวัดนครศรีธรรมราชได้แก่ นายสวิส กำจรฤทธิ์ นายณรงค์ ยอดผกา ใช้ข้อมูลการขายผลผลิตสดเฉลี่ยกิโลกรัมละ 25 บาท โดยนายเจริญ หนู้ย มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจำปาตะแบบผลสดเฉลี่ย 1,000 บาทต่อตัน ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 220 บาทต่อตัน ทำให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 780 บาทต่อตัน ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 4.54 นายเตียน ภมรานนท์ มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจำปาตะแบบผลสดเฉลี่ย 1,050 บาทต่อตัน ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 310 บาทต่อตัน ทำให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 740 บาทต่อตัน ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 3.39 นายเชาว์ ก่อสุข มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจำปาตะแบบผลสดเฉลี่ย 600 บาทต่อตัน ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 185 บาทต่อตัน ทำ

ให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 415 บาทต่อตัน ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 3.24 นายนิรุทธิ์ บุญส่งเสริมสุข มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจำปาตะแบบผลสดเฉลี่ย 1,800 บาทต่อตัน ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 502 บาทต่อตัน ทำให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 1,155 บาทต่อตัน ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 3.58 นายสงวน พึ่งแย้ม มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจำปาตะแบบผลสดเฉลี่ย 1,650 บาทต่อตัน ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 645 บาทต่อตัน ทำให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 1,005 บาทต่อตัน ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 2.56 นางสมเพ็ญ ชูทอง มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจำปาตะแบบผลสดเฉลี่ย 1,760 บาทต่อตัน ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 430 บาทต่อตัน ทำให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 1,330 บาทต่อตัน ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 4.09 นายสวิส กำจรฤทธิ์ มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจำปาตะแบบผลสดเฉลี่ย 1,750 บาทต่อตัน ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 510 บาทต่อตัน ทำให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 1,240 บาทต่อตัน ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 3.43 นายณรงค์ ยอดพกา มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจำปาตะแบบผลสดเฉลี่ย 1,750 บาทต่อตัน ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 475 บาทต่อตัน ทำให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 1,275 บาทต่อตัน ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 3.68 (ตารางที่ 2) ค่าเฉลี่ยรายได้ ต้นทุน และผลตอบแทนเฉลี่ยจากการผลิตจำปาตะของเกษตรกร 3 จังหวัด พบว่า จังหวัดพังงา เกษตรกรจำนวน 3 ราย มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจำปาตะแบบผลสดเฉลี่ย 883 บาทต่อตัน ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 238 บาทต่อตัน ทำให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 645 บาทต่อตัน ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 3.71 จังหวัดนครศรีธรรมราช เกษตรกรจำนวน 2 ราย มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจำปาตะแบบผลสดเฉลี่ย 1,750 บาทต่อตัน ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 493 บาทต่อตัน ทำให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 1,257 บาทต่อตัน ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 3.55 และจังหวัดระนอง เกษตรกรจำนวน 3 ราย มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจำปาตะแบบผลสดเฉลี่ย 1,737 บาทต่อตัน ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 526 บาทต่อตัน ทำให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 1,201 บาทต่อตัน ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 3.30 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 2 รายได้ ต้นทุน และผลตอบแทนเฉลี่ยจากการผลิตจำปาตะของเกษตรกร 3 จังหวัด

รายชื่อ	รายได้ (บาท/ตัน)	ต้นทุน (บาทต่อตัน)	ผลตอบแทน (บาทต่อตัน)	BCR
---------	---------------------	-----------------------	-------------------------	-----

1.นายจรูญหนู้ย	1,000	220	780	4.54
2.นายเตียน ภมรานนท์	1,050	310	740	3.39
3.นายเชาว์ ก่อสุข	600	185	415	3.24
4.นายนิรุทธิ์ บุญส่งเสริมสุข	1,800	502	1,155	3.58
5.นายสงวน พึ่งแย้ม	1,650	645	1,005	2.56
6.นางสมเพ็ญ ชูทอง	1,760	430	1,330	4.09
7.นายสวิส กำจรฤทธิ์	1,750	510	1,240	3.43
8.นายณรงค์ ยอดผกา	1,750	475	1,275	3.68

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยรายได้ ต้นทุน และผลตอบแทนเฉลี่ยจากการผลิตจำปาตะของเกษตรกร 3 จังหวัด

จังหวัด	จำนวน (ราย)	รายได้เฉลี่ย (บาท/ต้น)	ต้นทุนเฉลี่ย (บาทต่อต้น)	ผลตอบแทน (บาทต่อต้น)	BCR
พังงา	3	883	238	645	3.71
นครศรีธรรมราช	2	1,750	493	1,257	3.55
ระนอง	3	1,737	526	1,201	3.30

ตารางที่ 4 พื้นที่ปลูกจำปาตะของภาคใต้ ปี 2554

จังหวัด	จำนวนพื้นที่(ไร่)
จังหวัดชุมพร	
ทุกอำเภอ	50
จังหวัดสงขลา	757
อำเภอเมือง	181
อำเภอจะนะ	61
อำเภอนาทวี	30
อำเภอสะบ้าย้อย	234
อำเภอสะเดา	60
อำเภอหาดใหญ่	191
จังหวัดนครศรีธรรมราช	220
อำเภอพรหมคีรี	38

จังหวัด	จำนวนพื้นที่(ไร่)
อำเภอลานสกา	132
อำเภอช้างกลาง	50
จังหวัดตรัง	111
อำเภอเมือง	29
อำเภอกันตัง	15
อำเภอปะเหลียน	9
อำเภอสิเกา	9
อำเภอย่านตาขาว	7
อำเภอวังวิเศษ	12
อำเภอรัษฎา	30
จังหวัดพัทลุง	1,052
อำเภอเขาชัยสน	11
อำเภอกงหรา	16
อำเภอศรีนครินทร์	1,025
จังหวัดนราธิวาส	23
อำเภอเรือเสาะ	1
อำเภอเมือง	5
อำเภอเจาะไอร้อง	17
จังหวัดกระบี่	67
อำเภออ่าวลึก	10
อำเภอคลองท่อม	30
อำเภอเหนือคลอง	15
อำเภอปลายพระยา	12
จังหวัดภูเก็ต	10
อำเภอถลาง	4
อำเภอกระทุ้ง	6
จังหวัดสตูล	78
อำเภอควนโดน	78
จังหวัดยะลา	1,724
อำเภอเมือง	898
อำเภอเบตง	74
อำเภอบันนังสตา	7

จังหวัด	จำนวนพื้นที่(ไร่)
อำเภอธารโต	300
อำเภอยะหา	131
อำเภอรามัน	15
อำเภอกาบัง	233
อำเภอกรงปินัง	66
จังหวัดระนอง	1,622
อำเภอเมืองระนอง	267
อำเภอละอุ่น	46
อำเภอกะเปอร์	204
อำเภอกระบุรี	1,033
อำเภอสุขสำราญ	72
จังหวัดปัตตานี	97
อำเภอมายอ	13
อำเภอกะพ้อ	1
อำเภอสายบุรี	3
อำเภอโคกโพธิ์	80
จังหวัดพังงา	1,475
อำเภอกะปง	155
อำเภอตะกั่วทุ่ง	214
อำเภอตะกั่วป่า	970
อำเภอคุระบุรี	136
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	60
อำเภอพนม	18
อำเภอวิภาวดี	12
อำเภอเคียนซา	14
อำเภอไชยา	16
รวมทั้งสิ้น	7,346

9. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพการผลิตและการตลาด

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่ปลูกจำปาตะใน 3 จังหวัด ภาคใต้ตอนบน ได้แก่ จังหวัดพังงา จังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ผลิตจำปาตะอายุมากกว่า 60 ร้อยละ 50.94 ประกอบอาชีพเกษตรกรร้อยละ 66.40 การศึกษาของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาร้อยละ 82.08 เกษตรกรมีรายได้จากการทำการเกษตรพืชจำปาตะ 30,001-40,000 บาทต่อปี สภาพพื้นที่เป็นที่ราบร้อยละ 89.62 ลักษณะเนื้อดินเป็นดินร่วนร้อยละ 72.64 แหล่งน้ำที่ใช้จะอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติร้อยละ 83.02 ต้นจำปาตะส่วนใหญ่อายุ 11-20 ปี ร้อยละ 50.00 แหล่งพันธุ์ที่นำมาปลูกส่วนใหญ่ไม่ทราบแน่ชัดร้อยละ 56.60 การปลูกจำปาตะจะปลูกเป็นพืชผสมผสานกับไม้ผลอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 69.81 ต้นจำปาตะมีเวลาการให้ผลผลิตแล้วส่วนใหญ่ 11-15 ปี ร้อยละ 48.11 ส่วนใหญ่จะใส่ปุ๋ย 2 ครั้งต่อปีร้อยละ 54.72 ไม่มีการตัดแต่งทรงพุ่มร้อยละ 79.25 มีข้อพิจารณาในการเก็บเกี่ยวส่วนใหญ่จะสังเกตจากผลสุกถึงจะเก็บเกี่ยวได้ร้อยละ 85.85 เมื่อติดผลจะมีการห่อผลผลิตด้วยถุงดำมากที่สุดร้อยละ 56.60 การเก็บเกี่ยวใช้วิธีตัดขั้วผล ส่วนใหญ่จะเก็บเกี่ยวเองโดยอาศัยคนในครอบครัวร้อยละ 85.85 การกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่จะใช้มีดในการกำจัดวัชพืชร้อยละ 66.98

รูปแบบการจำหน่ายผลผลิตส่วนใหญ่จะอาศัยพ่อค้าคนกลางในการจำหน่ายร้อยละ 59.43 จำหน่ายเองร้อยละ 40.57 จะจำหน่ายเองในตลาดท้องถิ่น ส่วนใหญ่จะไม่มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ร้อยละ 97.17 รองลงมาคือมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ร้อยละ 2.83 นำผลสุกแล้วมาแปรรูปคือ จำปาตะทอด จำปาตะกวน เป็นต้น

2. ข้อมูลทางด้านเศรษฐศาสตร์

การขายผลผลิตสดของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดพังงา ระนอง และนครศรีธรรมราชพบว่า รายได้สูงสุดที่ได้รับ คือ 1,800 บาทต่อต้น รายได้ต่ำสุดที่ได้รับ คือ 600 บาทต่อต้น ต้นทุนที่ใช้ไปสูงสุดคือ 645 บาทต่อต้น และต้นทุนที่ใช้ไปต่ำสุด คือ 185 บาทต่อต้น ผลตอบแทนสูงสุด คือ 1,330 บาทต่อต้น ผลตอบแทนต่ำสุด คือ 415 บาทต่อต้น ส่งผลให้จังหวัดพังงามีอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุนสูงสุดอยู่ที่ 4.54 ต่ำสุด 3.24 จังหวัดนครศรีธรรมราชมีอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุนสูงสุดอยู่ที่ 3.68 ต่ำสุด 3.43 ในขณะที่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดระนองอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุนสูงสุดอยู่ที่ 4.09 ต่ำสุด 2.56 และค่าเฉลี่ยรายได้ ต้นทุน และผลตอบแทนเฉลี่ยจากการผลิตจำปาตะของเกษตรกร พบว่าจังหวัดพังงา จำนวน 3 ราย มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจำปาตะแบบผลสดเฉลี่ย 883 บาทต่อต้น ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 238 บาทต่อต้น ทำให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 645 บาทต่อต้น ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 3.71 จังหวัดนครศรีธรรมราช เกษตรกรจำนวน 2 ราย มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจำปาตะแบบผลสดเฉลี่ย 1,750 บาทต่อต้น ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 493 บาทต่อต้น ทำให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 1,257 บาทต่อต้น ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 3.55 และจังหวัดระนอง เกษตรกรจำนวน 3 ราย มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจำปาตะแบบผลสดเฉลี่ย 1,737 บาทต่อต้น

ต้นทุนในการผลิตเฉลี่ย 526 บาทต่อตัน ทำให้ได้ผลตอบแทนเฉลี่ย 1,201 บาทต่อตัน ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน 3.30 ตามลำดับ

10. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ได้ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดที่เกี่ยวข้องกับการผลิตจำปาตะ
2. ได้แปลงจำปาตะเพื่อเก็บข้อมูลการจัดการสวน
3. ได้ข้อมูลพื้นที่การกระจายตัวของแหล่งผลิตจำปาตะ ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบน
4. ได้ข้อมูลรายได้ ต้นทุน และผลตอบแทนต่อการลงทุน
5. สามารถเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เกษตรกร บุคลากรหน่วยงานต่างๆของรัฐและเอกชน และผู้สนใจ โดยผ่านทางรายงานผลการวิจัยของหน่วยงาน เอกสารเผยแพร่ และวารสารทางวิชาการต่อไป

11. เอกสารอ้างอิง

คำนวน แก้วช่วง. 2543. พรรณไม้พื้นเมืองปักษ์ใต้. พิมพ์ที่ พรินติ้ง เซนเตอร์ จำกัด. กรุงเทพฯ. 120 หน้า

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. 2551. จำปาตะ. (Online) <http://th.wikipedia.org/wiki>, 20 สิงหาคม 2552.

Ready planet. 2009. จำปาตะ Champedak. (Online) <http://www.itmstrade.com>, 24 สิงหาคม 2552.